

Valtuustokysymys sote-uudistuksen aiheuttamista leikkauksista palveluihin Espoossa

Eduskunta käsittelee tällä hetkellä suomalaisen kunnallishallinnon historian suurinta uudistusta, jossa sosiaali- ja terveystalouden sekä pelastustoimen järjestämisvastuu siirtyisi kunnilta uusille hyvinvointialueille. Kunnista alueille siirtyisivät soteen liittyvät tehtävät sekä sosiaali- ja terveystalouteen liittyvä rahoitus. Tämä mullistaisi täysin kuntien talouden.

Uudistuksessa kaikkien kuntien veroprosentista vähennettäisiin 13,26 prosenttiyksikköä ja tämä siirrettäisiin hyvinvointialueiden rahoitukseen. Lisäksi hyvinvointialueiden rahoitukseen siirrettäisiin kolmasosa kuntien yhteisövero-osuudesta. Uudistuksen myötä suuret kunnat ja kaupungit joutuvat muiden luovuttamaan omaisuuttaan hyvinvointialueille vastikkeetta. Kuntien lainakanta kuitenkin pysyisi ennallaan.

Lain valmistelussa uudistuksen kunta- ja talousvaikutuksia sekä kuntien investointikyvyn ja elinkeinopolitiikan edellytyksiä on arvioitu riittämättömästi ja vaikutukset on otettu huonosti huomioon. Myös lainsäädännön arviointineuvosto on kiinnittänyt huomiota, että kasvavien kaupunkien investointikyky ja elinvoiman turvaaminen vaarantuu, kun kaupunkien verotuloja ja kiinteää omaisuutta siirtyisi sote-uudistuksen myötä hyvinvointialueille.

Espoon osalta soteuudistuksen rahoitusmallin aiheuttamat suorat leikkaukset sosiaali- ja terveystalouteen olisivat 100€/asukas sekä kaupungin jäljelle jääviin palveluihin 60€/asukas. Yhteensä nämä tarkoittaisivat noin 29 miljoonan euron suoraa leikkauksia sosiaali- ja terveystaloudesta sekä noin 17 miljoonan euron leikkauksia kaupungin jäljelle jääviin palveluihin. Suorat rahoitusvaikutukset eivät kuitenkaan huomioi rahoitusmallin tuottamaa kokonaisuutta. Rahoitusmallin epäsuorien vaikutusten aiheuttaman leikkauksen suuruudeksi espoolaisille on arvioitu jopa 70 miljoonaa euroa vuodessa.

Me allekirjoittaneet valtuutetut kysymme,

Miten Länsi-Uudenmaan alueelta soteuudistuksen myötä vähentyvä rahoitus (100€/asukas) vaikuttaisi espoolaisten sosiaali- ja terveystalouteen, kuten lastensuojeluun, vanhusten kotihoitoon, vanhusten ympärivuorokautiseen hoitoon, kuntoutukseen ja kuntouttavaan työtoimintaan sekä hoitopääsyyn sekä perus- ja erikoissairaanhoidossa?

Miten sote-uudistus toteutuessaan vaikuttaisi monituottajamalliin, palveluiden hankintoihin järjestöiltä ja yrityksiltä sekä yhteistyössä tuotettujen palveluiden sujuvuuteen?

Kuinka kaupungin rahoitukseen kohdistuvat leikkaukset vaikuttaisivat ilman veronkorotuksia varhaiskasvatukseen, koulujen ryhmäkokoihin ja opetustarjontaan, toisen asteen koulutukseen, oppilashuollon palveluihin, Espoo-lisään, taiteen perusopetukseen sekä liikunnan ja kulttuurin rahoitukseen?

Kuinka soteuudistuksen myötä heikentyvä kaupungin rahoitus vaikuttaisi ilman veronkorotuksia viheralueiden kunnossapitoon, teiden ja kevyen liikenteen väylien kuntoon, ympäristönsuojeluun sekä kaavoituksen ja lupakäsittelyiden aikatauluihin?

Mistä kohteista olisi mahdollista karsia kymmenillä miljoonilla euroilla investointeja, jos Espoo pitäisi kiinni nykyisen investointikatkon mukaisesta investointien rahoitustavoitteesta?

Espoossa 26.4.2021

Mia Laiho

Henrik Vuornos